

МАТЕРІАЛИ

ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ II

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСУ ІЗ

СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «СОЦІАЛЬНА

ПСИХОЛОГІЯ СЬОГОДНІ: ЗДОБУТКИ І

ПЕРСПЕКТИВИ»

КИЇВ 2019

DOI: 10.33120/UCSPProceedings-2019

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України
Індексовано у **CROSSREF**

II Всеукраїнський Конгрес із соціальної психології «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ СЬОГОДНІ: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ»

Відповідальний за випуск

к.ю.н., доцент З.Ф. Сіверс

Укладач

к.психол.н. А.В. Полегенько

В збірник увійшли тези доповідей учасників конгресу.

Матеріали представлено в авторській редакції

Зміст

Андрєєва Я.Ф., Литовченко Н.Ф. «Професійне самовизначення особистості на етапі завершення навчання у зво».....	7
Басенко О.М. «Психодіагностичне дослідження проблем психічного здоров'я підлітків, що мешкають поблизу лінії фронту на сході України: особливості застосування скрінінгу психічного здоров'я»	10
Бевз Г.М. «Співучасть як форма забезпечення і механізм реалізації завдань освітньої реформи».....	13
Білевич Н.О. «Психологічне забезпечення діяльності поліції: досвід провідних зарубіжних країн»	17
Блинова О.Є., Попович І.С. «Проблема ідентичності особистості в умовах трансміграції»	23
Бойко-Бузиль Ю.Ю. «Комунікативна компетентність керівників правоохоронних органів» ..	25
Борець Юлія «Психологічні особливості соціономічних професій»	28
Борисенко Л.Л. «До проблеми соціально-психологічної адаптації студентів закладів вищої освіти»	32
Бурдукало М.М. «Взаємовплив емоційного інтелекту та кіберсоціалізації особистості: проблемне поле».....	36
Васютинський В.О. «Атрибуція міжособових і міжгрупових провин у контексті соціально-психологічної адаптації української молоді»	41
Вінков В. Ю. «Соціально-психологічні механізми формування уявлень молоді про життєвий успіх»	45
Вознесенська О.Л. «Медіа-арт-терапія як метод допомоги особистості інформаційної доби»	49
Гаркавенко Н.В., Доскач С.С. «Первинні соціально-сімейні взаємини, як мотиватор до вибору професійного шляху».....	53
Гаркавенко Н.В., Доскач С.С. «Формування соціальних стереотипів під впливом змі».....	56
Гогунська Є.В. «Емоційний інтелект як фактор соціально-психологічної адаптації особистості».....	59
Голота А.С. «Особливості сімейних взаємин в сім'ях осіб, які зазнають соціальної стигматизації».....	62
Горська Г.О. «Рідна мова в системі цінностей особистості».....	64
Грабовська С.Л. «Конструкціонізм та конструктивізм як методологічна платформа психології розв'язання конфлікту»	67
Громова Г.М. «Деякі аспекти дослідження толерантності особистості до невизначеності»	71
Гриценко Л.І. «Спротив та підтримка у ставленні до освітніх реформ»	74
Гуляє І.А. «Принцип суб'єктності в аксіопсихологічному проектуванні життєвих досягнень особистості».....	78
Гупаловська В.А. «Сексуальне благополуччя як чинник суб'єктивного благополуччя: особливості сексуальних сценаріїв осіб з інвалідністю»	81

Гурова О.В. ««Життя проходить повз. Психологічна профілактика синдрому втрачених можливостей»	84
Гусєва Н.Т. «Ірраціональність як напрямок психологічних знань»	88
Гусєв А.І. «Світоглядні основи комунікативних технологій врегулювання соціальних конфліктів»	92
Данилюк І.В., Курапов А.О. «Практичне застосування моделі акультурації п. Боскі»	95
I.V. Danyliuk, S.O. Shykovets «Social networks, social support and social capital as elements of psychological well-being of migrants»	98
Дембицька Н.М. «Модифікація GET2 тесту для дослідження схильності до підприємництва у школярів»	101
Дашкієв Г.М. «Ментальна структура суспільства і проблеми взаєморозуміння»	105
Дзюбо Л.В., Бучма В.В. «Врахування соціальної ситуації розвитку молодших школярів у освітніх реформах»	108
Дідик Н.Ф. «Використання медіапсихологічних засобів у груповій роботі з дружинами військовослужбовців»	111
Дідук І.А. «Психологічні аспекти впровадження інноваційних технологій в умовах вищої освіти»	115
Довгань Н.О. «Технологія соціокультурного балансу поколінь»	119
Дроздов О.Ю. «Соціальні уявлення про столицю у масовій свідомості молоді чернігівщини та луганщини»	123
Дроздова М.А. «Методика Л. Сонді як інструмент вивчення уявлень молоді про ідеального політичного лідера»	125
Духневич В.М. «Східний розкол»: ризики ідентичності»	127
Євтушенко В.І. «Професійно важливі особистісні якості працівників національної поліції України та їх вплив на формування індивідуального стилю діяльності»	131
Єжижанська Т.С. «Проблеми ефективності комунікації відповідно до парадигми мислення медіаспоживача»	134
Журавель А.П. «Проблеми соціалізації неповнолітніх правопорушників»	136
Злобіна О.Г. «В пошуках нової ідентичності: від «homo soveticus» до «homo ukrainicus»» ...	138
Зубіашвілі І.К., Мельничук Т.І., Вагіна О.В. «Самовизначення особистості як соціально-психологічний феномен»	142
Калашникова Л.В. «Психологічна сутність просоціальної поведінки»	146
Каленчук В.О. «Організаційна культура як чинник соціальної ідентифікації співробітників»	1468
Карамушка Л.М., Гнускіна Г.В. «Професійне вигорання підприємців: зв'язок з соціально-психологічними установками»	150
Карпенко Є.В. «Ціннісний копінг як поняття і феномен»	153
Карпенко З.С., Зомчак К.М. «Академічна доброчесність на тлі соціально-політичних проблем сучасної України»	154
Клещерова І.М. «Материнська позиція в контексті реабілітації дитини з церебральним паралічем»	157

Проблеми ефективності комунікації відповідно до парадигми мислення медіаспоживача

**Єжижанська Тетяна Сергіївна,
Київський університет імені Бориса Грінченка, старший викладач кафедри
видавничої справи Інституту журналістики**

В останні часи в Україні стрімко зростає увага науковців різних галузей знань до світових пошуків на теренах теорії розуміння. За останні роки з'явилося багато публікацій або й дискусій з цієї проблематики. Однак у численних наукових розвідках немає чіткого підходу як до моделей масового розуміння, які діють у різних моделях суспільного устрою (тоталітарному, демократичному суспільстві тощо), так і моделей розуміння індивідуального.

Ключ до проблем розуміння/нерозуміння у сфері соціальних комунікацій дає теорія «спіральної динаміки» (www.spiraldynamics.org), яку створив американський психолог Клер Грейвз і розвинули його учні Крістофер Кован і Дон Бек. Ця теорія, що з'явилась кілька десятиліть тому і сьогодні активно використовується в різних сферах, виділяє й описує парадигми мислення, а також пояснює, як мислення розвивається від одних парадигм до інших. Парадигми мислення (рівні, чи, як їх ще називають, «ціннісні меми» (цМеми)) пов'язані із цінностями: не маючи оціночних суджень, вони лише відображають спосіб, як людина думає, а не у що вірить чи цінує [1]. «Парадигми є способами перетворення наших цінностей у наші вчинки» [3]. Люди, об'єднані однією парадигмою мислення, живуть в одному «світі» – вони з однакових позицій сприймають й інтерпретують інформацію. Люди з різними парадигмами по-різному сприймають одні й ті ж події, вчинки, інформацію. Парадигми мислення характерні як для окремої людини, так і для групи, соціальних утворень, тобто можуть бути підставою для сегментування цільової аудиторії у комунікації. Парадигма мислення визначається й об'єктивними умовами життя, з одного боку, і особистим прагненням людини до розвитку, з іншого, тобто враховуються важливі соціальні й індивідуальні чинники, які так чи інакше присутні у різних підходах сегментування громадськості.

Теорія спіральної динаміки, на наш погляд, може визначати підхід до комунікації, пояснюючи, як сприймають повідомлення люди, що живуть водночас у чому у різних світах (типах цивілізацій), де існують свої бачення, смисли, розуміння. Франц Боас, американський соціолог і антрополог, ще у середині ХХ ст. висунув гіпотезу, що водночас одне й те ж саме суспільство може жити в різних хронологічних межах: наприклад, одні люди живуть, умовно кажучи, у постмодерному суспільстві, а інші – у середньовічній системі цінностей.

Для фахівців сфери соціальних комунікацій важливо, що кожна парадигма спіральної динаміки задає свій унікальний спосіб сприйняття й осмислення світу як для окремої людини, так і для соціальної групи чи суспільства в цілому. Рівні

розвитку в теорії Грейвза описуються через парадигми свідомості (які для зручності кодуються різними кольорами від бежевого до жовтого). Ці парадигми свідомості, або ціннісні комплекси (цМеми), що включають в себе духовні вірування, культурні ідеї, моральні принципи, моделі поведінки і т.д., виникають з виникненням потреби в них у процесі соціокультурної еволюції. Якщо намагатися штучно привнести в цільову аудиторію інформацію, яка не вписується у відповідну парадигму мислення, суперечить цМему чи призначена для іншої картини світу, то таке повідомлення не буде сприйняте й зрозуміле.

Картину світу є потужним фільтром, через який пропускається усе, що людина бачить, чує і відчуває. Уся ця інформація певним чином інтерпретується. Те, що не вписується в картину світу людини, чому немає місця у парадигмі її мислення, не відповідає ціннісним установкам, може бути несвідомо відфільтровано й не дійде до її свідомості, а отже, порозуміння між адресантом і адресатом не відбудеться. Аналізуючи проблеми розуміння інформації у масовій комунікації, український дослідник В. Владимиров описує цей процес таким чином, що нагадує підхід спіральної динаміки: «Інформація, вперше увійшовши у духовний світ людини, може так і залишитися «при порозі», а може вступати у безліч змістових зв'язків зі світоглядом, переконаннями, знаннями, уподобаннями, упередженнями тощо. Тоді виникає потреба розуміння...» [2, с. 47].

Спіральна динаміка визначає підхід до комунікації, показує, що у різних світах (типах цивілізацій) є свої смисли. Розглядаючи проблеми розуміння/нерозуміння повідомлень крізь призму спіральної динаміки, можна краще зрозуміти стратегії і тактики комунікацій з громадськістю. Усвідомлення множинності світів цільової аудиторії – перший крок до усвідомлення комунікаційних проблем, притаманних їм обмежень, стимул до подальшого розвитку, відкриття нових підходів до поширення повідомлень в індивідуальній, груповій, масовій комунікації.

Список використаної літератури

1. Бек Дон Эдвард, Кован Кристофер К. Спиральная динамика. Управляя ценностями, лидерством и изменениями в XXI веке / Дон Эдвард Бек, Кристофер К. Кован. – М. : Открытый Мир, BestBusinessBooks, 2010. – 424 с.
2. Владимиров В. М. Від масового незнання до масового розуміння: шлях герменевтики через терени журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – К.: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка, 2001. – Т. 4. – С. 47 – 55.
- Пекар В. А. Разноцветный менеджмент [Текст] : Эволюция мышления, лидерства и управления : науч.-попул. изд. / В. А. Пекар. – К. : Евроиндекс, 2015. – 184 с.